

Agerdyrkningsberetning.

(Fra Midten af Juni).

Efterat Varmen i den sidste Halvdeel af Marts havde holdt sig temmelig nær til Frysepunktet, bragte den sidste Dag i Maanedens og den første Foraarsdag, saa at Varmen i Middagsstunden endog naaede op til en halv Snees Grader; men endnu holdt Nattevarmen sig vedvarende lavt, og Foraarets Komme kan egentlig først regnes fra den 8de April, da ogsaa Nattevarmen blev bragt op over 4° , der almindelig ansees for den for Spiringen nødvendige Varmegrad, og fra nu af udfoldede alt sig kraftigt, Rapsen kastede sine gamle Blade og stød rasst frem, Korn- og Græsmarkerne bleve friskt grønne og Markblomsterne mhyldrede frem, da tilmed jevnlig Regn og fugtig Luft begunstigede Vegetationen. Men den 17de April begyndte en stærk vestlig Storm, der gik Norden om og bar Kulde hermed, saa at Varmen allerede den 18de var faldet meget og endog naaede ned under 2 Graders Frost Natten mellem den 19de og 20de. Snart kom atter mildt frodigt Veir og efter en kort Standsning i Vegetationen grønnebes alt kjendeligt Dag for Dag. Da bragte igjen en meget kold Blæst, der begyndte den 28de April, en Standsning, som varede i længere Tid; Natten mellem den 29de og 30te gik Varmen ned til $\div 3,6^{\circ}$, Rapsen, der var skudt i Stok, bøiedes af Kulden,

Græsset, Vintersæden og den alt fremspirede Vaarsæd trykkes, og nogle hyppige og stærke Regnstyl pidskede Jorden sammen. Rigetil Slutningen af Mai vedblev Kulden, Jorden beklædtes ofte med Riim om Natten og den 15de om Morgenens faldt endog lidt Snee; Mai Maaned indtil den 25de var derfor ikke ret meget varmere end April, men fra den Dag begyndte Varmen at stige, og gav en meget varm grøderig første Halvdeel af Juni, i hvilken den hyppige stærke Jorden førte jevnlige, om end ikke stærke Regnhøyer med sig. Foraarets Komme har altsaa været meget langsomt iaar.

Vintersædens Tilstand er i Reglen meget god, den tydede en Tid til at blive for stærk paa mange Steder, men den kolde Mai afværgebe denne Fare, og navnlig staaer Hveden bedre end i en Række af Aar, især paa velafgravede Jorder, medens den paa ubrainede Jorder, der holdt sig vaade i Bunden langt ud paa Foraaret, blev gul og spids. Ogsaa Rugen staaer i Reglen godt og endnu kan ingen Skade mærkes paa den af den Afgræsning, som saa ofte fandt Sted i Efteraaret, og som paa sine Steder er fortsat gjennem den største Deel af Vinteren.

En særlig Interesse knytter sig iaar til Rapsdyrkningen, da der iaar i de fleste Egne er benyttet et større Areal end almindeligt til denne. Den tegner som sædvanligt heelt forskjelligt paa de forskjellige Steder, alt efter som den har været meer eller mindre udsat for Frostnætterne i Foraaret, eller har lidt meer eller mindre af Larver og Insekter, eller efter som den er saadet i Brakken, og har havt en kraftig Jord, eller imellem Kornafgrøderne, hvor den er temmelig daarlig. I sin Almindelighed kunne vi sige, at den med enkelte Undtagelser staaer ret godt paa Nerne, hvorimod der fra Island klages over den, saa at endog større Stykker ere ompløiede; derimod staaer Rhyben meget godt, da den bedre skal have taalt Kulden i Foraaret. Den almindeligste Klage med Hensyn til Rapsen er angaaende Larven af en lille langsnudet Snubebille (*Ceutorhynchus assimilis*). Larven, der er hvid, krum, fodbøs, med

et lille haarbt brunt Hoved, danner nemlig de bekjendte Knuder paa Rapsplantens Rod, og en Mængde Planter gaae derved til Grunde, om end enkelte have haft Kraft nok til at skyde frem og bære fuldmodent Frø. I en Beretning gjøres opmærksom paa, at det synes som om de første kraftfulde Planter ere fritagne for Dværets Angreb, og at det derfor maa tilraades at saae Rapsen tidligt og at bruge kunstig Gjødning til Plantens frodige Udvikling.

Trods den næsten frostfrie Vinter var Jorden dog udmærket at behandle strax i Foraaret, hvilket sikkert væsentligt maa skyldes den tørre Tilstand, hvori Efteraarsplojningerne smuldrede Jorden, og al den Vaarsæd, man fik saæet strax i Begyndelsen af April, kom derfor i en særdeles beqvem Jord og spirede fortrinligt. Endnu mellem de stærke Regnbyger i April fandt man, naar man omhyggeligt passede Diebliffet, en ret beqvem Jord for sin Vaarsæd, men efterat den stadige Regn i Slutningen af Maaneden og første Halvdeel af Mai havde standset Vaarsædens Vægning, fandt man ikke længer Jorden saa beqvem, og det sidst saæede Korn kom derfor daarligt i Jorden og staaer langt tilbage for det først saæede. Det er naturligviis først og fremmest en mangelfuld Tørlægning af Jorden, der maa bære Skylden for, at man ikke overalt kunde benytte sig af den første fordeelagtige Saaeperiode; thi selv de stærke bindende Jorder paa Holland og Falsler, som vare drainede, kunde allerede de sidste Dage i Marts eller første i April modtage Vertesæden; men foruden denne Hovedgrund maa ogsaa den gamle uheldige Methode med at pløje til Vaarsæden, istedetfor at bruge den svenske Harve, bære en Deel af Skylden for at man, da Arbeidet derved gik for langsomt, ikke fik Markerne tilsaæde i Tide. Intetsteds har man maastee stærkere følt Ulemperne deraf end paa Amager, hvor en daarlig Afgravning og mangelfuld Efteraarbearbejdning traf Sædetiden saa langt ud, at man maatte nøies med en vaad og ubeqvem Jord og saae det hurtigere modnende 6-radede Byg istedetfor det 2-radede. En

stor Mængde Ukrud, hvis Frø ikke kunde ødelægges i forrige tørre Efter sommer, mhlbrer frem.

Græsmarkernes Udseende har vexlet meget i det forløbne Foraar. I Efteraaret vare de nye Græsmarker meget mistrofstende, kun lidt af det udsaaede Græsfrø og endnu mindre af Kløverfrøet var spiret. Men den milde Vinter skaanede alle Planterne, og disse saavel som 2det Aars Græsmarkerne, der gjennemgaaende vare de bedste, gavede kraftige og buffede Stub i det frodige Veir i den 1ste Halvdeel af April. Græsmarkernes kraftige Udvikling standsedes imidlertid af Kulden, der begyndte ved Maanedens Slutning, den rigeligt faldende Regn kunde ikke virke, og mange Steder opgav man Tanken om at kunne spare noget til Slætt, thi Dvæget, der var kommet tidligt ud, overfarede temmelig hurtigt de langt fra tætte og kraftige Græsmarker, og disse stode ikke eller kun meget sparsomt igjen, — Græsværten stod næsten som i Stamphe hele første Halvdeel af Mai. Men da Slutningen af Maanedens og Juni bragte Varme, brød Græsset frem paany med en mærkværdig Kraft, Engene, der vare tynde og flette, forbedredes ogsaa kjendeligt, og der blev nu rigeligt Græs til Dvæget, hvorimod Slætten med Undtagelse af den paa Engene neppe vil give noget godt Udbytte.

I vor forrige Beretning yttredes Haab om, at Foraaret skulde kunne naaes, uden at den ligefremme Fodernød, hvori allerede enkelte Smaafolk, der overfodre deres Ko med sammensigtiget Foder, befandt sig, skulde blive almindelig. Dette er heldigvis skeet, takket være den ualmindelige Omhu, hvormed Foderet og mangt under normale Forhold ringegattet Foderfurrogat er blevet benyttet, saa den gamle Erfaring atter iaar har gjentaget sig: „Et Aars Grøde er et Aars Føde, — har man meget, ga aer det til, har man lidt, flaaer det til“; og dog — hvis der ikke var indtruffet en saa mild og grøberig Tid i April, at de, der navnlig vare udsatte for Foderknaphed, allerede da kunde flaae deres Dvæg ud, saa vilde dog upaatvivelig en ligefrem Fodernød have indtruffet mange Steder.

Navnlig synes det nordlige Jylland og de lettere Egne i Jylland at have været Nøden nærmest, og gamle Folk mindes der intet Aar saa føderknapt siden 1826. I Modsætning dertil har det nordlige Slesvig, Sundeved og Als haft rigeligt Foder, men ogsaa her har det gamle Ord stadfæstet sig, thi Fodret er gaaet med.

I Almindelighed er da ogsaa Dvæget kommet magrere paa Græs, end sædvanligt, om end mange, navnlig større Gaarde, der alt fra Vinterens Begyndelse have opfodret store Mængder Korn, Oliefager, Klid og andet Kraftfoder, have kunnet holde Dvæget inde til midt i Mai eller endog senere, og tilmed sendt det i kraftig Stand paa Græs. Dette har haft overordentlig store Fordele iaar, thi hele Slutningen af April og første Halvdeel af Mai var baade en daarlig Tid for Græssets Væxt og Gjenkomst, og desuden trykkede Kulden Dvæget meget, saa det baade havde vanskeligt ved at vinde sit Hulb, og ved at komme rigtig til Melken, som naturligviis kun havde givet et ringe Udbytte af alle de knaptfodrede Besætninger.

Skjønt Fedning, ved den ifjor aabnede Handelsforbindelse med England og den deraf følgende stærke Stigning af Kjøbpriserne herhjemme, saa at sige i alle Landets Egne har vakt kjendelig Interesse, saa har dog et saa slet Foderaar naturligt maattet hæmme en ras Udvikling heraf. Paa Derne have dog i enkelte Egne ogsaa Bønderne fedet deres Udsætteløer, istedetfor som tidligere at sælge dem magre, og en Deel af de Tyre, som navnlig tidligere fededes for det kjøbenhavnse Marked, ere blevne forcerede stærkere for at kunne gaae til det engelske. I Fedningens gamle Hjem, Jylland, have vel enkelte fedet stærkt og affendt til England, men den gamle Skik med at „stalde“ Stubene har dog langt Overvægten endnu, og har iaar givet forholdsviis meget gode Resultater, da Priserne paa Husumer-Markedet vare meget høie.

Fedningen af Sviin vinder derimod en meget stærk Udbredelse, meget Korn bliver derved opfodret, gavner Forderne

og betaler sig formedelst de høie Flæstepreiser godt. Grisene ere blevne betalte med tidligere ukjendt høie Priser.

Huusdyrenes Sundhedstilstand har i Reglen været meget god, og kun fra Samsø og enkelte Egne i Fyen klages en Deel over den saakaldte Stiv- eller Beenbrudsyge hos Køerne. Den menes navnlig at være fremherskende i Besætninger, der i den græstrange Sommer ifjor maatte nøies med simple og daarlige Græsgange, hvorimod en stærkere eller svagere Vinterfodring endnu ikke har viist nogen kjendelig Indflydelse i saa Henseende; men ifølge Sagttagelserne fra 1860 synes det farligste Tidspunkt at være, naar Dvæget kommer paa Græs, da den forcerebe Melkeaffodring let fremkalder en i al Fald midlertidig Mangel paa Egggehvide-stoffer og phosphorsure Forbindelser i Dyreorganismens Vedligeholdelse, hvilken Mangel synes at være den egentlige Aarsag til Sygdommen.

Rastning mellem Køerne har kun undtagelsesviis fundet Sted i større Maalestok; derimod klages der fra næsten hele Sjælland og fra et enkelt Sted paa Volland og i Fyen over en stor Dødelighed blandt alle de Kalve, der bleve fødte i Marts, April og første Deel af Mai, saa det endog ofte har været vanskeligt at faae de nødvendige Tillægskalve. Derimod har der ingen Vanskelighed været med de tidligere i Vinteren fødte, ligesom ogsaa Sylland synes forskaanet for dette Onde. Det siges ifølge en Beretning sikkert at kunne hævdes ved at lade Kalven i 3 Døgn patte Moderen.

Læmningen har med nogle faa Undtagelser været meget heldig iaar.

I de fleste af Beretningerne fremhæves den store Mængde Drainingsarbejde, der iaar er blevet udført, og paa mange Steder er Teglværkernes Korforraad blevet opbrugt. Navnlig synes Drainingen at vinde almindelig Udbredelse paa Bornholm, som tidligere holdt sig tilbage; en Mand, der har bereist den største Deel af Den i Foraaret, skriver til os derom: „Det er glædeligt at see, hvorledes Bornholmerne have faaet Vinene op for Draining, overalt, hvor jeg kom frem, havde Land-

manden travlt dermed, og i Reglen drainedes $1\frac{3}{4}$ —2 Alen dybt. Det er heldigt, at der kommer saa mange Arbeidsfolk fra Sverrig derover, uden dette vilde en sliq Grundforbedring næsten være umulig, thi Den mangler Arbeidskraft, idet mange af de Indsøbte vandre ud."

Et Foraar som dette kan ei heller andet end styrke Drainingen, thi Fordelene have været umaadelige: paa den drainede Mark staaer Vintersæden gjennemgaaende godt, Jorden kunde behandles i Tide og Vaarsæden komme i beqvem Jord; Græs-værten begyndte længe før, og den drainede Græsmark stod kraftig foraaragrøn, medens den ubrainede endnu laae vinterguul.

Endnu skulle vi blot nævne det ualmindelig store Hestesalg, som dette Foraars store Krigsforviklinger have fremkaldt, og som har bragt mange Penge ind i Landet, om end ikke Priserne kunne siges at være uventet høie.
